

Dr. Latorcai Csaba államtitkár-helyettes megnyitója:

Embermentés a vészkorszakban

Nagyra becsült Konferencia, Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Nehémiás próféta átkot szórt a népére, mert nem tartották észben az Úr csodáit, amiket értük tett” – írja Ottlik Géza, akit a Yad Vashem Intézet a világ igaza elismerésben részesített.

Vajon mi magunk kellő alázattal, alapossággal és megfelelő önbecsüléssel emlékezünk azokra az igazakra és nagyszerű cselekedeteikre, akik megmentették akár egyetlen embertársunk életét? A Teremtő Isten segítségével, valóságos csodákat vittek véghez.

Érdeemes volna úgy átformálnunk az emlékezés kultúráját, ahogyan azt ez a mai, az Erdélyi Szövetség által szervezett kiváló konferencia is teszi. Tisztelettel és kegyelettel emlékezve az ártatlan áldozatokra, megnevezve az embertelen és iszonyatos bűnök elkövetőit. Figyelmünk középpontjába azonban az igaz embereket állítva. Megbecsüléssel és elismeréssel adózva azoknak, akik mások megmentésén fáradoztak sokszor a saját éltük kockáztatásával, vagy éppen feláldozásával.

Tisztelt Emlékező Közösség!

Engedjék meg, hogy felidézzem Kriszten Rafael atya életének néhány epizódját, amelyet bizonyára sokan ismernek Önök közül. Rafael testvér 1899-ben született. 1941–1946 között a Margit körüti ferences rendháznak volt házfőnök–plébánosa. A zsidóüldözés idején – a menekítés érdekében – megszervezte az üldözöttek átvételét a katolikus egyházba.

Sebesülten is több száz kilométeres útra indult gyalogosan, hogy a nunciatúrán kapott menleveleket a címzetekhez eljuttassa. Az általa vitt iratok segítségével egy teljes vasúti vagon fordítottak vissza, és így az odaszűfolt emberek megszabadultak a haláltól.

A világháború után megnyitotta a kolostor konyháját, és hosszú időn keresztül étkeztette a környék nyomorgóit. 1949 augusztusában, már betegen került Hatvanba házfőnöknek. Az itteni rendház előtt 1950. június 19-én ávós teherautók álltak meg, piarista szerzeteseket és szerzetesnőket deportáltak a kolostorba. A lakosságot azonban fellázította a kommunista rendőrség, azt hírsztelve, hogy a ferenceseket is akarják vinni.

Ekkor az emberek tiltakozásul a templom elé vonultak. A rendőrség felszólította a házfőnököt, Rafael testvért, hogy oszlassa fel a tömeget. Nem sikerült. Az éjszakai órákban a

politikai rendőrség brutális módon feloszlatta a tüntetést, a kolostor lakóit pedig véresre verte. A négy ferences atyát az Andrássy út 60-ba szállították.

Rafael atyát koncepciós perben elítélték. A vád ellene a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés volt. 1951-ben életfogytiglani börtönre ítélték. Rafael atya az embertelen bánásmód következtében 1952. szeptember 15-én a börtönben hunyt el. Hatvan városában utcát neveztek el róla, ezáltal is ápolva emlékezetét.

Tisztelt Emlékező Közösség, Kedves Barátaim!

Rafael testvér életének története tökéletesen rávilágít, hogy a totalitárius diktatúrák, nevezik bár magukat nácinak, kommunistának vagy szocialistának, a legaljasabb bűnök elkövetésére is képesek. A diktatúrák ugyanis nem tisztelik az emberi életet. A totalitárius rendszerek hazugságra épülnek, embertelenek és életellenesek. A totalitárius rendszerek természetéből fakad, hogy üldözik a hitükhöz hűséges, az igazságot kimondó, az emberi életet legfőbb értéként elismerő személyeket.

Milyen beszédes, hogy számos életmentőt, akik a náci haláltáborok elől menekítették embertársainkat, a kommunista diktatúra is üldözt, és sokakat el is pusztított közülük. Gondoljunk csak Schlahta Margitra, Járosi Andor kolozsvári esperesre, a felvidéki Esterházy Jánosra vagy éppen Kriszten Rafael atyára.

Alig néhány napja, november 4-én emlékeztünk arra, hogy 58 éve a szovjet tankok letiporták a magyar forradalmat és szabadságharcot. Aznap volt épp a 70. évfordulója, hogy a nácik felrobbantották a Margit hidat. Rafael testvér egy rendtársával, azonnal a tragédia helyszínére sietett. Részt vettek a sebesültek ellátásában, majd a vízből kiemelt halottakat az utolsó kenetben részesítették.

25 éve már, hogy a Kárpát-medence felszabadult a kommunista-szocialista állami terror alól. Szabadon emlékezhethetünk, és végre gyászolhatunk. Hiszen a diktatúra évtizedei alatt nem lehetett emlékezni sem a vészidőkre, sem '56 áldozataira, legkevésbé pedig az igazakra.

Tisztelt Emlékezők, Nagyra becsült Konferencia!

Az elmúlt 60 évben a Yad Vashem Intézet mintegy 25 ezer világ igaza elismerést adott ki, amelyek közül több mint 800-at magyarok kaptak. Hányat tudnánk közülük felsorolni most itt együtt? Azt javaslom, tanuljuk meg minél Többüknek a nevét, hogy számon tudjuk tartani Isten csodáit, amelyeket Általuk is, értünk is tett.

Amikor ma főhajtással Rájuk gondolunk, ki kell mondanunk, hogy az Általuk kiállt rettenetes szenvedéseknek nem lett volna szabad megtörténnie. Kimondjuk azt is, Nekik, az

ártatlanoknak és az igazaknak köszönhetjük, hogy ma szabadon és békében élhetünk a világnak ebben a szegletében.

Áldozatuk felbecsülhetetlen érték, példájuk pedig mindannyiunk számára örök és feledhetetlen tanúságtétel arról, hogyan érdemes élni ezen a világon: az Életet és embertársainkat szolgálva. Hiszen erre biztat bennünket Intelmeiben államalapító Szent István királyunk is csaknem ezer esztendeje már:

„Tartsd mindig eszedben, hogy minden ember azonos állapotban születik, és hogy semmi sem emel fel, csakis az alázat, és semmi sem taszít le, csakis a gőg és a gyűlölség.”

Ehhez kívánok Mindannyiunknak kellő bátorságot, mély hitet és áldást a Teremtő Istentől, határtalan szeretettel!(Köszönöm megtisztelő figyelmüket.)